

Prečišćeni tekst Pravilnika o uslovima za upotrebu paraglajdera, dozvolama i organizacijama za osposobljavanje pilota paraglajdera obuhvata sljedeće propise:

1. Pravilnik o uslovima za upotrebu paraglajdera, dozvolama i organizacijama za osposobljavanje pilota paraglajdera ("Službeni list Crne Gore", br. 083/18 od 25.12.2018),
2. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima za upotrebu paraglajdera, dozvolama i organizacijama za osposobljavanje pilota paraglajdera ("Službeni list Crne Gore", br. 035/19 od 24.06.2019), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

PRAVILNIK

O USLOVIMA ZA UPOTREBU PARAGLAJDERA, DOZVOLAMA I ORGANIZACIJAMA ZA OSPOSOBLJAVANJE PILOTA PARAGLAJDERA

("Službeni list Crne Gore", br. 083/18 od 25.12.2018, 035/19 od 24.06.2019)

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuju se uslovi za upotrebu paraglajdera, bliži uslovi u pogledu stručne spreme, radnog iskustva, stručne osposobljenosti za izdavanje dozvole pilota paraglajdera, način izdavanja, obnavljanja i produžavanja važenja ovlaštenja pilota paraglajdera, vrijeme na koje se izdaje dozvola pilota paraglajdera, vrijeme na koje važi ovlaštenje, uslovi pod kojima se mijenja, ukida ili privremeno ukida dozvola pilota paraglajdera, uslovi pod kojima se mijenja, ukida ili privremeno ukida ovlaštenje, obrazac dozvole pilota paraglajdera, bliži uslovi pod kojima se izdaje, mijenja, ukida ili privremeno ukida ovlaštenje za stručno osposobljavanje pilota paraglajdera; vrijeme na koje se izdaje ovlaštenje za stručno osposobljavanje pilota paraglajdera, obrazac ovlaštenja za stručno osposobljavanje pilota paraglajdera; sadržina programa za stručno osposobljavanje i način stručnog osposobljavanja, način polaganja stručnog ispita pilota paraglajdera, uslovi koje mora da ispunjava lice koje se imenuje za ispitivača, uslovi i način priznavanja dozvola i ovlaštenja stečenih u inostranstvu.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) dozvola pilota paraglajdera je dokument na osnovu kojeg pilot paraglajdera ostvaruje prava iz dozvole paraglajdera u skladu sa ovlaštenjima upisanim u toj dozvoli;
- 2) instruktor je lice osposobljeno za sprovođenje osposobljavanja učenika-pilota;
- 3) kandidat je podnosilac zahtjeva za polaganje ispita za sticanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlaštenja;
- 4) evidencija letenja je lična evidencija letova pilota paraglajdera ili učenika-pilota paraglajdera u štampanoj ili elektronskoj formi, koja će im na njihov zahtjev biti dostupna;
- 5) ovlaštenje je dokaz o dodatnoj osposobljenosti pilota paraglajdera koje se upisuje u dozvolu pilota paraglajdera;
- 6) pilot paraglajdera je lice osposobljeno za upravljanje paraglajderom;
- 7) provjera praktične osposobljenosti je provjera koju sprovodi ispitivač radi produženja ili obnove roka važenja ovlaštenja;
- 7a) procjena sposobnosti za obavljanje letova sa putnikom je procjena osposobljenosti tandem pilota za obavljanje letova paraglajderom sa putnikom;
- 8) prelet je let paraglajderom od početne do završne tačke rute;
- 9) putnik je lice koje se tokom leta nalazi u paraglajderu i koje ne upravlja paraglajderom;
- 10) učenik-pilot je lice koje se osposobljava za sticanje dozvole pilota paraglajdera;
- 11) tandem pilot je pilot paraglajdera koji u svoju dozvolu ima upisano "T" ovlaštenje za letenje paraglajderom sa putnikom.

Upravljanje paraglajderom

Član 3

U vazдушnom prostoru Crne Gore paraglajderom može da upravlja lice koje:

- 1) posjeduje važeću dozvolu pilota paraglajdera izdatu od strane Agencije za civilno vazduhoplovstvo (u daljem tekstu Agencija), ili važeću dozvolu pilota paraglajdera stečenu u državi članici Evropske unije, u skladu sa ovlašćenjima upisanim u dozvoli pilota paraglajdera; ili
- 2) posjeduje važeću IPPI ili APPI međunarodnu identifikaciju pilota paraglajdera, a u skladu sa ovlašćenjima upisanim u dozvolu, odnosno identifikaciju.

Lice koje upravlja paraglajderom mora da posjeduje ljekarsko uvjerenje kojim dokazuje zdravstvenu sposobnost, izdato u skladu sa propisom države koja je izdala dozvolu pilota paraglajdera.

Član 4

Let paraglajderom se izvodi u skladu sa uslovima korišćenja i klasifikacije crnogorskog vazdušnog prostora i primjenjivim odredbama pravilnika kojim su uređeni način, pravila i postupci letenja vazduhoplova.

Let paraglajderom se izvodi na način da se svaka faza leta odvija na području, visinama, brzinama i okolnostima koje u slučaju nužde omogućavaju sigurno prisilno slijetanje, a da se pri tome ne ugrožavaju lica i imovina na tlu.

Pilot paraglajdera je odgovoran za sigurno izvođenje leta, a instruktor letenja je odgovoran za sigurnost leta učenika-pilota.

Putnik koji leti paraglajderom i pilot paraglajdera, moraju da nose zaštitnu kacigu.

Pilot paraglajdera mora posjedovati uređaj za mjerenje visine tokom leta na visinama većim od 150 metara.

Tokom izvođenja leta, paraglajder mora biti opremljen padobranom za spašavanje.

Zdravstvena sposobnost pilota paraglajdera

Član 5

Zdravstvena sposobnost pilota paraglajdera i učenika-pilota se dokazuje važećim:

- 1) ljekarskim uvjerenjem koje je izdato u skladu sa propisom kojim je uređena zdravstvena sposobnost članova posade vazduhoplova ili
- 2) ljekarskim uvjerenjem koje je izdato u skladu sa zakonom kojim je uređena bezbjednost saobraćaja na putevima.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, tandem piloti moraju da posjeduju važeće ljekarsko uvjerenje klase 1 ili klase 2 koje je izdato u skladu sa propisom kojim je uređena zdravstvena sposobnost članova posade vazduhoplova.

Potrebna dokumentacija prilikom izvođenja leta

Član 6

Tokom izvođenja leta, pilot paraglajdera mora sa sobom da ima sljedeće dokumente:

- 1) važeću dozvolu pilota paraglajdera;
- 2) identifikacijski dokument sa slikom;
- 3) važeće ljekarsko uvjerenje iz člana 5 stav 1 ovog pravilnika.

Tandem pilot mora, tokom leta, sa sobom da ima sljedeće dokumente:

- 1) važeću dozvolu pilota paraglajdera;
- 2) identifikacijski dokument sa slikom;
- 3) važeće ljekarsko uvjerenje iz člana 5 stav 2 ovog pravilnika;
- 4) važeću potvrdu o sposobnosti za obavljanje letova sa putnikom, izdatu u skladu sa članom 7 ovog pravilnika;
- 5) proceduru o načinu i sadržaju informisanja putnika;
- 6) potpisanu izjavu iz člana 7 stav 2 tačka 1 ovog pravilnika.

Tokom izvođenja leta, učenik-pilot mora sa sobom da ima sljedeće dokumente:

- 1) potvrdu o upisu na osposobljavanju kod pravnog ili fizičkog lica ovlašćenog od strane Agencije za sprovođenje stručnog osposobljavanja (u daljem tekstu: organizacija za osposobljavanje);
- 2) identifikacijski dokument sa slikom;
- 3) važeće ljekarsko uvjerenje iz člana 5 stav 1 ovog pravilnika (ukoliko je primjenljivo).

Pilotu paraglajdera nije potrebno odobrenje za vanaerodromsko slijetanje i polijetanje paraglajderom.

Tandem pilot

Član 7

Tandem pilot mora da informiše putnika ili roditelja ili staratelja, ako je putnik mlađi od 18 godina o:

- 1) posjedovanju polise osiguranja, u skladu sa zakonom kojim je uređeno obavezno osiguranje u saobraćaju,
- 2) standardnim procedurama i
- 3) procedurama u slučaju nužde.

Tandem pilot ne smije da izvodi let sa putnikom ako:

- 1) ne posjeduje potpisanu izjavu kojom putnik, odnosno roditelj ili staratelj ako je putnik mlađi od 18 godina, potvrđuje da je upoznat sa svim informacijama iz stava 1 ovog člana, kao i da je saglasan za izvođenje leta;
- 2) sumnja da je putnik pod uticajem alkohola, droga ili drugih psihoaktivnih supstanci.

Tandem pilot mora da izradi i dokumentuje proceduru o načinu i sadržaju informisanja putnika, a koja može biti izrađena u formi liste provjera.

Tandem pilot može da izvodi letove sa putnikom samo ako je uspješno položio procjenu sposobnosti za obavljanje letova sa putnikom, koju sprovodi procjenjivač autorizovan od strane Agencije za sprovođenje procjene sposobnosti za obavljanje letova sa putnikom.

Procjena sposobnosti za obavljanje letova sa putnikom sastoji se iz teorijskog i praktičnog dijela, o čemu je procjenjivač dužan da sačini izvještaj.

U okviru procjene sposobnosti iz stava 5 ovog člana kandidat na teorijskom dijelu mora da pokaže poznavanje relevantnih pravila i propisa koji se odnose na letenje sa putnikom, dok na praktičnom dijelu procjene sposobnosti kandidat mora da dokaže da može samostalno da pripremi putnika za let i sigurno upravlja paraglajderom sa putnikom.

Teorijski dio procjene sposobnosti iz stava 6 ovog člana kandidat polaže usmeno.

Praktičnom dijelu procjene sposobnosti iz stava 6 ovog člana može da pristupi kandidat koji je uspješno položio teorijski dio procjene sposobnosti.

Nakon uspješno položene procjene sposobnosti iz stava 6 ovog člana, procjenjivač izdaje kandidatu potvrdu o sposobnosti za obavljanje letova sa putnikom, sa rokom važenja od 12 mjeseci.

Procjenjivač je dužan da procjenu sposobnosti iz stava 6 ovog člana sprovede u skladu sa Procedurom sprovođenja ispita Agencije.

Održavanje paraglajdera

Član 8

Pilot paraglajdera je dužan da održava paraglajder, u skladu sa uputstvima proizvođača i obezbijedi tehničku ispravnost paraglajdera.

II DOZVOLA PILOTA PARAGLAJDERA I ODGOVARAJUĆA OVLAŠĆENJA

Važenje dozvole pilota paraglajdera

Član 9

Agencija izdaje dozvolu pilota paraglajdera kandidatu koji ispuni uslove za izdavanje dozvole pilota paraglajdera propisane ovim pravilnikom.

Dozvola pilota paraglajdera izdaje se na neograničeno vrijeme.

Obrazac dozvole pilota paraglajdera dat je u Prilogu 1 ovog pravilnika.

Uslovi za sticanje dozvole pilota paraglajdera

Član 10

Imalac dozvole pilota paraglajdera ima pravo da izvršava letenje paraglajderom u skladu sa ovlaštenjima upisanim u dozvolu pilota paraglajdera.

Uslovi za sticanje dozvole pilota paraglajdera su da kandidat:

- 1) ima najmanje 16 godina;
- 2) završi stručno osposobljavanje za sticanje dozvole pilota paraglajdera;

3) uspješno položi ispit za sticanje dozvole pilota paraglajdera.

Ovlašćenja

Član 11

U dozvolu pilota paraglajdera Agencija može da upiše sljedeća ovlašćenja:

- 1) ovlašćenje "M": ovlašćenje za letenje paraglajderom sa motorom;
  - 2) ovlašćenje "I": ovlašćenje instruktora letenja;
  - 3) ovlašćenje "T": ovlašćenje za letenje sa putnikom;
  - 4) ovlašćenje "A": ovlašćenje za akrobatsko letenje paraglajderom.
- Ovlašćenja iz stava 1 ovog člana izdaju se sa rokom važenja od četiri godine.

Uslovi za sticanje ovlašćenja za letenje paraglajderom sa motorom

Član 12

Imalac ovlašćenja za letenje paraglajderom sa motorom ima pravo da vrši letenje paraglajderom sa motorom bez putnika.

Prije polaganja ispita za sticanje ovlašćenja za letenje paraglajderom sa motorom, kandidat mora da:

- 1) ima najmanje 18 godina;
- 2) ima dozvolu pilota paraglajdera najmanje jednu godinu;
- 3) završi osposobljavanje za sticanje ovlašćenja za letenje paraglajderom sa motorom.

Uslovi za sticanje ovlašćenja instruktora letenja

Član 13

Imalac ovlašćenja instruktora letenja paraglajderom ima pravo da sprovodi osposobljavanje za sticanje dozvole i ovlašćenja pilota paraglajdera kod organizacije ovlašćene za stručno osposobljavanje pilota paraglajdera.

Prije polaganja ispita za sticanje ovlašćenja instruktora letenja, kandidat mora da:

- 1) ima najmanje 21 godinu;
- 2) ima dozvolu pilota paraglajdera najmanje tri godine;
- 3) ima ukupni nalet od najmanje 200 sati, uključujući najmanje dva preleta od najkraće 50 km;
- 4) završi osposobljavanje za sticanje ovlašćenja instruktora letenja.

Uslovi za sticanje ovlašćenja za letenje sa putnikom

Član 14

Tandem pilot je dužan da letenje sa putnikom izvodi u skladu sa uslovima propisanim članom 7 ovog pravilnika.

Prije polaganja ispita za sticanje ovlašćenja za letenje sa putnikom kandidat mora da:

- 1) ima najmanje 21 godinu;
- 2) ima dozvolu pilota paraglajdera najmanje dvije godine;
- 3) ima ukupni nalet od najmanje 100 sati letenja paraglajderom, od čega najmanje deset različitih preleta paraglajderom; i
- 4) završi osposobljavanje za sticanje ovlašćenja za letenje sa putnikom.

Uslovi za sticanje ovlašćenja za akrobatsko letenje

Član 15

Imalac ovlašćenja za akrobatsko letenje paraglajderom ima pravo da vrši akrobatsko letenje paraglajderom.

Prije polaganja ispita za sticanje ovlašćenja za akrobatsko letenje paraglajderom kandidat mora da:

- 1) ima najmanje 18 godina;
- 2) ima dozvolu pilota paraglajdera najmanje dvije godine;
- 3) ima ukupni nalet od najmanje 150 sati letenja paraglajderom;

4) završi osposobljavanje za sticanje ovlaštenja za akrobatsko letenje paraglajderom.

Zahtjev za izdavanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlaštenja

Član 16

Zahtjev za izdavanje dozvole pilota paraglajdera i/ili odgovarajućeg ovlaštenja može da podnese kandidat koji ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom.

Uz zahtjev za izdavanje dozvole pilota paraglajdera i/ili odgovarajućeg ovlaštenja prilaže se:

- 1) dokaz o završenom stručnom osposobljavanju za sticanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlaštenja;
- 2) dokaz o uspješno položenom ispitu za sticanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlaštenja;
- 3) dokaz o ostvarenom naletu paraglajderom;
- 4) važeće ljekarsko uvjerenje iz člana 5 ovog pravilnika.

Zahtjev za izdavanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlaštenja podnosi se na obrascu koji utvrđuje Agencija.

Zahtjev za produženje ili obnovu važenja ovlaštenja

Član 17

Uz zahtjev za produženje ili obnovu roka važenja ovlaštenja prilaže se:

- 1) dokaz o ostvarenom naletu paraglajderom od najmanje 30 sati za vrijeme važenja ovlaštenja, od čega najmanje 10 sati ostvarenog naleta u posljednjoj godini važenja ovlaštenja;
- 2) potvrdu o položenoj provjeri praktične osposobljenosti koju sprovodi ovlašćeni ispitivač; i
- 3) važeće ljekarsko uvjerenje iz člana 5 ovog pravilnika.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, za produženje ili obnovu roka važenja ovlaštenja instruktora letenja, kandidat mora da dostavi dokaz o prisustvovanju seminaru obnove znanja instruktora letenja koji sprovodi lice ovlašćeno od strane Agencije i potvrdu o položenoj provjeri praktične osposobljenosti koju sprovodi ovlašćeni ispitivač.

Seminar iz stava 2 ovog člana ne može da traje kraće od šest časova i mora da obuhvati najmanje sljedeće cjeline:

- 1) metodiku letačkog osposobljavanja i
- 2) sigurnost letenja.

Zahtjev za produženje ili obnovu važenja odgovarajućeg ovlaštenja podnosi se na obrascu koji utvrđuje Agencija.

Izdavanje crnogorske dozvole na osnovu strane dozvole

Član 18

Na zahtjev imaoća važeće strane dozvole pilota paraglajdera, Agencija može da izda crnogorsku dozvolu pilota paraglajdera pod uslovom:

- 1) da je strana dozvola izdata od tijela nadležnog za izdavanje dozvole pilota paraglajdera;
- 2) da imalac strane dozvole pilota paraglajdera:
  - ima važeće ljekarsko uvjerenje;
  - položi teorijski ispit iz predmeta Vazduhoplovni propisi;
  - položi provjeru praktične osposobljenosti koju sprovodi ovlašćeni ispitivač.

U dozvolu koja se izdaje u skladu sa stavom 1 ovog člana mogu se upisati ovlaštenja koja su propisana ovim pravilnikom, ako kandidat ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom za sticanje ovlaštenja.

Ukidanje, privremeno ukidanje i ograničenje dozvole i ovlaštenja

Član 19

Agencija će ukinuti ili privremeno ukinuti ili ograničiti korišćenje dozvole paraglajdera i/ili odgovarajuće ovlaštenje ako:

- 1) utvrdi da su uz zahtjev za izdavanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlaštenja podnesena falsifikovana dokumenta;

- 2) utvrdi da je falsifikovana knjižica evidencije letenja i strana dozvola pilota paraglajdera;
- 3) imalac dozvole ne ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom,
- 4) se dokaže zloupotreba prilikom upotrebe dozvole pilota paraglajdera i/ili odgovarajućeg ovlašćenja;
- 5) imalac dozvole pilota paraglajdera koristi prava stečena ovom dozvolom ili odgovarajućim ovlašćenjem pod uticajem droga, alkohola ili drugih psihoaktivnih supstanci;
- 6) imalac dozvole u bilo kojoj fazi dužnosti i odgovornosti pilota paraglajdera vrši neprihvatljive manevre ili grubo krši primjenljive propise, ugrožavajući sigurnost vazdušnog saobraćaja, ljudi i imovine.

Ukoliko se prilikom sprovođenja nadzora utvrdi da imalac dozvole ne ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom, Agencija će ukinuti ili privremeno ukinuti ili ograničiti korišćenje dozvole i/ili odgovarajućeg ovlašćenja i preduzeti i druge neophodne preventivne mjere u cilju zaštite sigurnosti vazdušnog saobraćaja.

III ORGANIZACIJA ZA OSPOSABLJAVANJE

Organizacija za osposobljavanje

Član 20

Stručno osposobljavanje kandidata za sticanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlašćenja sprovodi organizacija za osposobljavanje po Programu stručnog osposobljavanja, koji odobrava Agencija.

Organizacija za osposobljavanje mora obezbijediti infrastrukturu, opremu i nastavna sredstva potrebna za sprovođenje osposobljavanja:

- 1) prostor za sprovođenje teorijskog dijela osposobljavanja srazmjernan broju učenika-pilota i prikladan za korišćenje opreme i nastavnih sredstava koja se koriste u osposobljavanju,
- 2) važeći VFR priručnik,
- 3) važeću VFR kartu,
- 4) ažuriran Zbornik vazduhoplovnih informacija (AIP),
- 5) važeće pilotske priručnike paraglajdera kojima se sprovodi osposobljavanje,
- 6) literaturu koja se koristi za sprovođenje teorijskog osposobljavanja, koja mora biti dostupna svim licima uključenim u osposobljavanje.

Organizacija za osposobljavanje mora procijeniti potrebu i obezbijediti ako je potrebno, primjenljivu opremu za komunikaciju u cilju nesmetane komunikacije između lica koje sprovodi stručno osposobljavanje i učenika-pilota.

Stručno osposobljavanje za sticanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlašćenja, koje je sprovedeno u inostranstvu, priznaje se ukoliko je vršeno po istom ili obuhvatnijem programu stručnog osposobljavanja od programa utvrđenog ovim pravilnikom i ukoliko je vršeno od strane organizacije ili lica ovlašćenog od strane nadležne vazduhoplovne vlasti.

Ukoliko Agencija utvrdi da su ispunjeni uslovi iz stava 4 ovog člana, donosi rješenje o priznavanju stručnog osposobljavanja.

Ovlašćenje za stručno osposobljavanje

Član 21

Organizacija za osposobljavanje mora da ima ovlašćenje za stručno osposobljavanje pilota paraglajdera koje izdaje Agencija.

Zahtjev za izdavanje ovlašćenja za stručno osposobljavanje pilota paraglajdera podnosi se Agenciji na obrascu koji utvrđuje Agencija.

Uz zahtjev za izdavanje ovlašćenja za stručno osposobljavanje podnosi se Program stručnog osposobljavanja i Priručnik o osposobljavanju.

Agencija, na osnovu procjene dostavljenih dokumenata, utvrđuje da li podnosilac zahtjeva ispunjava uslove za izdavanje ovlašćenja za stručno osposobljavanje u skladu sa ovim pravilnikom.

Ako Agencija utvrdi da su ispunjeni uslovi za izdavanje ovlašćenja za stručno osposobljavanje, izdaje ovlašćenje za stručno osposobljavanje sa neograničenim rokom važenja.

Obrazac ovlašćenja za stručno osposobljavanje pilota paraglajdera dat je u Prilogu 2 ovog pravilnika.

Program stručnog osposobljavanja

Član 22

Program stručnog osposobljavanja odobrava Agencija.

Program stručnog osposobljavanja sadrži:

- 1) Izjavu o usklađenosti programa stručnog Osposobljavanja
- 2) Plan teorijskog dijela stručnog osposobljavanja:
  - ciljevi i zadaci teorijskog osposobljavanja i metoda uputstva,
  - sadržaj teorijskog osposobljavanja,
  - sredstva i učila koja se koriste,
  - način provjere napredovanja.
- 3) Plan praktičnog dijela stručnog osposobljavanja:
  - ciljevi i izvođenje praktičnog osposobljavanja i metoda uputstva,
  - sadržaj praktičnog osposobljavanja,
  - sredstva i učila koja se koriste,
  - način provjere napredovanja.

Teorijski dio osposobljavanja za sticanje dozvole pilota paraglajdera, sticanje ovlaštenja za letenje paraglajderom sa motorom, sticanje ovlaštenja za letenje sa putnikom i sticanje ovlaštenja za akrobatsko letenje paraglajderom obuhvata sljedeće predmete:

- 1) Vazduhoplovni propisi;
- 2) Ljudske mogućnosti i ograničenja;
- 3) Vazduhoplovna meteorologija;
- 4) Komunikacija;
- 5) Teorija letenja;
- 6) Tehnika letenja;
- 7) Konstrukcije, materijali i održavanje;
- 8) Opšte procedure, planiranje i izvršenje leta;
- 9) Pružanje prve pomoći.

Teorijski dio stručnog osposobljavanja za sticanje ovlaštenja instruktora pilota paraglajdera obuhvata sljedeće predmete:

- 1) Osnovi pedagogije;
- 2) Didaktika i umijeće instruktora;
- 3) Psihologija poučavanja i nastave;
- 4) Metodika letačkog osposobljavanja;
- 5) Organizacija i sigurnost letenja;
- 6) Ljudske mogućnosti i ograničenja.

Praktični dio osposobljavanja za sticanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlaštenja obuhvata sljedeće faze:

- 1) Upoznavanje sa karakteristikama vazduhoplova;
- 2) Rukovanje na zemlji;
- 3) Letovi za upoznavanje;
- 4) Letovi na malim visinama;
- 5) Letovi na velikim visinama;
- 6) Navigacijski letovi.

Priručnik o osposobljavanju

Član 23

Priručnik o osposobljavanju sadrži:

- 1) Izjavu o usklađenosti priručnika o osposobljavanju
- 2) Uvodni dio:
  - listu sadržaja;
  - listu odobrenih izmjena;

- listu važećih strana priručnika o osposobljavanju;
- procedure izmjena i dopuna;
- podatke o rukovodiocu osposobljavanja;
- opis opreme i nastavnih sredstava;
- opis mjera protivpožarne zaštite;
- opis tehničkog obezbjeđenja letenja;
- opis meteorološkog obezbjeđenja letenja;
- opis medicinskog obezbjeđenja letenja;
- procedure sprovođenja osposobljavanja
- opis i preduslovi za prijem
- vođenje dokumentacije za osposobljavanje
- vođenje dosijea učenika-pilota
- sprovođenje teorijskih ispita
- sprovođenje praktičnih ispita
- izdavanje potvrde o završenom osposobljavanju
- izbor paraglajdera za obuku
- izbor i kontrola lokacija za sprovođenje osposobljavanja
- izvještavanje o osposobljavanju
- nadzor usklađenosti sa primjenljivim zahtjevima
- mjere za praćenje i unapređenje osposobljavanja
- čuvanje zapisa.

3) Instruktori:

- definisanje prava i obaveza instruktora pilota;
- standardizacija instruktora;

4) Kandidati:

- prava i obaveze kandidata na osposobljavanju;
- provjere i ispiti.

5) Prilozi

- Obrasci

Neusaglašenosti

Član 24

Organizacija za osposobljavanje mora omogućiti Agenciji pristup infrastrukturi, vazduhoplovima, opremi, sredstvima, dokumentima, zapisima i drugim podacima relevantnim za osposobljavanja koje sprovodi, a u cilju utvrđivanja usaglašenosti sa zahtjevima ovog pravilnika.

Ukoliko se utvrdi neusaglašenost, Agencija će organizaciji za osposobljavanje utvrditi nalaze, koji mogu biti nivoa:

- Jedan, ako utvrdi značajnu neusaglašenost koja ugrožava sigurnost ili može da dovede do ugrožavanja sigurnosti; utvrdi da su za sticanje ovlašćenja za stručno osposobljavanje podnešeni netačni, neistiniti ili falsifikovani dokazi; ili nije omogućeno obavljanje kontinuiranog ili inspekcijuskog nadzora za vrijeme normalnih radnih sati nakon dostavljena dva uzastopna pisana obavještenja o namjeravanom nadzoru ili
- Dva, za sve ostale utvrđene neusaglašenosti.

Ukoliko je izdat nalaz nivoa dva, organizacija za osposobljavanje mora, u roku koji odredi Agencija, da izvrši analizu uzroka nastanka utvrđenih nalaza i predložiti plan odgovarajućih korektivnih akcija koji odobrava Agencija, kao i da sprovede planirane i odobrene korektivne akcije.

Rok za otklanjanje nalaza nivoa dva ne može biti duži od tri mjeseca.

Izuzetno od stava 4 ovog člana, Agencija može, na zahtjev i uz prihvatljivo obrazloženje organizacije za osposobljavanje, da produži rok za otklanjanje nalaza za najduže tri mjeseca.

Ukoliko se nalaz nivoa dva ne otkloni u roku koji je odredila Agencija, postaje nalaz nivoa jedan.

Ukoliko je organizaciji za osposobljavanje izdat nalaz nivoa jedan, Agencija će ukinuti, privremeno ukinuti ili ograničiti ovlaštenje za stručno osposobljavanje.

U slučaju privremenog ukidanja ili ukidanja ovlaštenja za stručno osposobljavanje, organizacija za osposobljavanje je dužna da ovlaštenje za stručno osposobljavanje vrati Agenciji.

Vođenje dokumentacije

Član 25

Organizacija za osposobljavanje pilota paraglajdera mora da čuva dokumentaciju o osposobljavanju kandidata za sticanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlaštenja najmanje pet godina.

Dokumentaciju o osposobljavanju čine:

- 1) registar podataka o učeniku-pilotu, koji sadrži personalne podatke učenika-pilota;
- 2) registar podataka o instruktora, koji sadrži personalne podatke instruktora, kao i podatke o sprovedenim standardizacijama i provjerama instruktora u organizaciji;
- 3) evidencija lica na osposobljavanju i napretku na osposobljavanju;
- 4) dnevnik teorijskog osposobljavanja;
- 5) dnevnik praktičnog osposobljavanja;
- 6) registar događaja koji ugrožavaju sigurnost, nezgoda, ozbiljnih nezgoda i nesreća;
- 7) evidencija izdatih potvrda o završenom stručnom osposobljavanju.

Potvrda o završenom stručnom osposobljavanju

Član 26

Nakon završenog stručnog osposobljavanja za sticanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlaštenja, ovlaštena organizacija za osposobljavanje izdaje učeniku-pilotu potvrdu o završenom stručnom osposobljavanju.

IV ISPITIVAČI

Autorizacija ispitivača/procjenjivača

Član 27

Ispit za sticanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlaštenja sprovodi autorizovani ispitivač pilota paraglajdera sa Liste ispitivača koju utvrđuje Agencija.

Za ispitivača pilota paraglajdera Agencija može da autorizuje lice koje:

- 1) ima najmanje 21 godinu;
- 2) posjeduje dozvolu pilota paraglajdera najmanje tri godine;
- 3) posjeduje ovlaštenje instruktora najmanje jednu godinu;
- 4) ima ukupni nalet od najmanje 200 sati letenja paraglajderom;
- 5) je učestvovalo u osposobljavanju učenika-pilota paraglajdera;
- 6) ima završeno osposobljavanje za ispitivača koje sprovodi Agencija;
- 7) uspješno položi provjeru za sticanje autorizacije ispitivača pilota paraglajdera koju sprovodi Agencija.

Procjenu sposobnosti za obavljanje letova sa putnikom sprovodi autorizovani procjenjivač sa Liste procjenjivača koju utvrđuje Agencija.

Za procjenjivača Agencija može da autorizuje:

- 1) ispitivača pilota paraglajdera i/ili
- 2) lice koje:
  - ima najmanje 21 godinu,
  - posjeduje dozvolu pilota paraglajdera najmanje tri godine,
  - ima ukupni nalet od najmanje 200 sati letenja paraglajderom,
  - ima završeno osposobljavanje za procjenjivača koje sprovodi Agencija,
  - uspješno položi provjeru za sticanje autorizacije procjenjivača koju sprovodi Agencija.

Kandidat za sticanje autorizacije ispitivača/procjenjivača mora da pokaže relevantno znanje i iskustvo neophodno za sticanje autorizacije ispitivača.

Član 28

Autorizacija ispitivača/procjenjivača ne može se izdati kandidatu koji je u posljednje tri godine kažnjavan za prekršaje iz oblasti vazdušnog saobraćaja.

Agencija će ograničiti, privremeno ukinuti ili ukinuti autorizaciju ispitivača/procjenjivača u slučaju:

- 1) da utvrdi da je podnosilac zahtjeva uz zahtjev za sticanje autorizacije ispitivača/procjenjivača podnio falsifikovana dokumenata;
- 2) falsifikovanja evidencije naleta i autorizacije;
- 3) da imalac autorizacije ne ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom;
- 4) izvršava letove pod dejstvom alkohola, droge ili drugih psihoaktivnih supstanci;
- 5) neusklađenosti sa operativnim zahtjevima;
- 6) dokazane zloupotrebe ili lažne upotrebe autorizacije;
- 7) namjernog neprihvatljivog učinka u toku vršenja poslova ispitivača/procjenjivača.

U slučaju privremenog ukidanja ili ukidanja autorizacije ispitivača/procjenjivača, svi ispiti/procjene koje je sproveo taj ispitivač/procjenjivač tokom privremenog ukidanja ili nakon ukidanja autorizacije, su nevažeći.

Važenje autorizacije ispitivača/procjenjivača

Član 29

Autorizaciju ispitivača/procjenjivača izdaje Agencija sa rokom važenja od tri godine.

Rok važenja autorizacije ispitivača/procjenjivača može se produžiti ako:

- 1) u roku važenja autorizacije ispitivač/procjenjivač prisustvuje seminaru osvježenja znanja ispitivača/procjenjivača koji organizuje Agencija ili lice ovlašćeno od Agencije za sprovođenje seminara;
- 2) uspješno položi provjeru ispitivača/procjenjivača koju sprovodi Agencija, a koja se sastoji iz poznavanja procedura i kriterijuma sprovođenja ispita/procjene.

Zahtjev za sticanje i produženje važenja autorizacije ispitivača/procjenjivača

Član 30

Kandidat za sticanje autorizacije ispitivača/procjenjivača podnosi Agenciji zahtjev za izdavanje autorizacije ispitivača/procjenjivača na obrascu koji utvrđuje Agencija, uz koji prilaže dokaze o ispunjavanju uslova iz člana 27 ovog pravilnika.

Kandidat za produženje autorizacije ispitivača/procjenjivača podnosi Agenciji zahtjev za produženje važenja autorizacije ispitivača/procjenjivača na obrascu koji utvrđuje Agencija, uz koji prilaže dokaze o ispunjavanju uslova iz člana 29 ovog pravilnika.

V ISPITI

Član 31

Za pristupanje ispitu, kandidat podnosi zahtjev autorizovanom ispitivaču pilota paraglajdera, uz koji prilaže potvrdu o završenom stručnom osposobljavanju za sticanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlašćenja koju izdaje organizacija za osposobljavanje.

Prije početka ispita, ispitivač je dužan da se uvjeri da kandidat ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom za sticanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlašćenja, ili za produženje ili obnovu roka važenja odgovarajućeg ovlašćenja, kao i da kandidata upozna sa posljedicama podnošenja nekompletne, netačne ili falsifikovane dokumentacije o sprovedenom osposobljavanju i iskustvu.

Ispitivač pilota paraglajdera ne može da sprovodi ispit kandidatu:

- kome je sproveo više od 25% osposobljavanja za sticanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlašćenja, osim uz posebno odobrenje Agencije,
- kao i kada postoji mogućnost sukoba interesa.

Nakon što utvrdi da su ispunjeni uslovi za polaganje ispita propisani ovim pravilnikom, ispitivač koji planira da sprovede ispit za sticanje dozvole pilota paraglajdera ili odgovarajućeg ovlašćenja, najavljuje ispit Agenciji u skladu sa procedurom sprovođenja ispita koju donosi Agencija.

Nakon završenog ispita, ispitivač upoznaje kandidata sa rezultatom sprovedenog ispita i popunjava izvještaj o

sprovedenom ispitu na obrascu koji utvrđuje Agencija i original izvještaja predaje kandidatu, jednu kopiju dostavlja Agenciji u skladu sa procedurom sprovođenja ispita, a jednu kopiju zadržava za ličnu arhivu.

U slučaju djelimično položenog ispita ispitivač upozna je kandidata da ne smije koristiti prava koja se odnose na ispit koji je sproveden, dok se ispit ne položi u potpunosti, zahtjevima za dodatno osposobljavanje, kao i pravom na žalbu.

Ispitivač mora da čuva dokumentaciju o sprovedenom ispitu najmanje tri godine od dana sprovođenja ispita.

Ispit za sticanje dozvole pilota paraglajdera

Član 32

Ispit za sticanje dozvole pilota paraglajdera sastoji se iz teorijskog i praktičnog dijela.

Teorijski dio ispita za sticanje dozvole pilota paraglajdera polaže se popunjavanjem testa koji se sastoji od 50 pitanja koja obuhvataju sve predmete iz Programa stručnog osposobljavanja iz člana 22 stav 3 ovog pravilnika.

Kandidat je uspješno položio teorijski dio ispita ako je ostvario najmanje 75% od ukupnog broja bodova koji se daju samo za tačne odgovore, za svaki pojedinačni predmet.

Kandidatu koji je uspješno položio teorijski dio ispita ispitivač izdaje potvrdu o položenom teorijskom dijelu ispita za sticanje dozvole pilota paraglajdera, koja važi 12 mjeseci.

Praktičnom dijelu ispita za sticanje dozvole pilota paraglajdera može pristupiti kandidat koji je položio teorijski dio ispita, odnosno ima važeću potvrdu o položenom teorijskom dijelu ispita.

Na praktičnom dijelu ispita kandidat mora da dokaže da može samostalno i sigurno da upravlja paraglajderom.

Na praktičnom dijelu ispita koristi se tip paraglajdera na kojem se kandidat osposobljavao.

Praktični dio ispita podijeljen je u sekcije koje predstavljaju različite faze leta paraglajderom.

Kandidat je uspješno položio praktični dio ispita ako položi sve sekcije.

Kandidat koji nije uspješno položio praktični dio ispita upućuje se na dodatno praktično osposobljavanje, u skladu sa pisanom preporukom ispitivača koji je obavio praktični dio ispita.

Ako kandidat ne položi praktični dio ispita u roku važenja potvrde o položenom teorijskom dijelu ispita, cjelokupni ispit polaže ponovo.

Ispit za sticanje, produženje ili obnovu ovlašćenja letenja paraglajderom sa motorom

Član 33

Ispit za sticanje ovlašćenja pilota paraglajdera za letenje paraglajderom sa motorom sastoji se od provjere teorijske i praktične osposobljenosti kandidata.

Za produženje ili obnovu ovlašćenja letenja paraglajderom sa motorom kandidat polaže praktični dio ispita radi provjere praktične osposobljenosti.

Teorijski dio provjere za sticanje ovlašćenja pilota paraglajdera za letenje paraglajderom sa motorom polaže se popunjavanjem testa koji se sastoji se od 40 pitanja koja obuhvataju sve predmete Programa stručnog osposobljavanja iz člana 22 stav 3 ovog pravilnika.

Praktični dio provjere sastoji se od pripreme i izvršenja leta paraglajderom sa motorom pod nadzorom ispitivača, a prema elementima osposobljavanja za sticanje ovlašćenja za letenje paraglajderom sa motorom.

Ispit za sticanje, produženje ili obnovu ovlašćenja instruktora pilota paraglajdera

Član 34

Ispit za sticanje ovlašćenja instruktora pilota paraglajdera sastoji se od provjere teorijske i praktične osposobljenosti kandidata.

Za produženje ili obnovu ovlašćenja instruktora pilota paraglajdera polaže se praktični dio ispit radi provjere praktične osposobljenosti.

Teorijski dio provjere za sticanje ovlašćenja instruktora pilota paraglajdera sastoji se od 40 pitanja koja obuhvataju sve predmete Programa stručnog osposobljavanja iz člana 22 stav 4 ovog pravilnika.

Praktični dio provjere sastoji se od demonstracije pripreme, izvršenja leta i sprovođenja analize leta pod nadzorom ispitivača u ulozi učenika-pilota, a prema elementima osposobljavanja instruktora pilota paraglajdera.

Ispit za sticanje, produženje ili obnovu ovlašćenja letenja sa putnikom

Član 35

Ispit za sticanje ovlašćenja letenje sa putnikom sastoji se od provjere teorijske i praktične osposobljenosti kandidata.

Za produženje ili obnovu ovlašćenja letenja sa putnikom polaže se praktični dio ispita radi provjere praktične osposobljenosti.

Teorijski dio provjere za sticanje ovlašćenja pilota paraglajdera za letenje sa putnikom sastoji se od 60 pitanja koja obuhvataju sve predmete Programa stručnog osposobljavanja iz člana 22 stav 3 ovog pravilnika.

Praktični dio provjere sastoji se od pripreme i izvršenja leta sa ispitivačem kao putnikom, a prema elementima osposobljavanja za sticanje ovlašćenja pilota paraglajdera za letenje sa putnikom.

Ispit za sticanje, produženje ili obnovu ovlašćenja za akrobatsko letenje

Član 36

Ispit za sticanje ovlašćenja za akrobatsko letenje sastoji se od provjere teorijske i praktične osposobljenosti kandidata.

Za produženje ili obnovu ovlašćenja za akrobatsko letenje polaže se praktični dio ispita radi provjere praktične osposobljenosti. Teorijski dio provjere za sticanje ovlašćenja za akrobatsko letenje sastoji se od 60 pitanja koja obuhvataju sve predmete Programa stručnog osposobljavanja iz člana 22 stav 3 ovog pravilnika.

Praktični dio provjere sastoji se od pripreme i izvršenja leta pod nadzorom ispitivača, a prema elementima osposobljavanja za sticanje ovlašćenja za akrobatsko letenje.

Evidencije naleta

Član 37

Imalac dozvole pilota paraglajdera je dužan da vodi evidencije naleta pilota kao trajni zapis.

Nalet ostvaren tokom sprovođenja osposobljavanja ovjerava instruktor koji je sproveo osposobljavanje.

Evidencija naleta mora da sadrži najmanje sljedeće podatke:

- 1) lične podatke pilota,
- 2) datum leta,
- 3) mjesto i vrijeme polijetanja,
- 4) mjesto i vrijeme slijetanja,
- 5) ukupno vrijeme leta.

Evidenciju naleta ovjerava pilot paraglajdera i dužan je da je da na uvid ovlašćenom licu Agencije.

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Važenje dozvola pilota paraglajdera i ovlašćenja izdatih na osnovu važećeg propisa

Član 38

Dozvole pilota paraglajdera izdate na osnovu Pravilnika o uslovima i načinu upotrebe zmaja i paraglajdera ("Službeni list CG", br. 22/13 i 27/13), zamijeniće se sa dozvolama izdatim na obrascu koji je dat u Prilogu 1 ovog pravilnika, najkasnije do 31.12.2019. godine.

Ovlašćenja pilota paraglajdera izdata na osnovu Pravilnika o uslovima i načinu upotrebe zmaja i paraglajdera ("Službeni list CG", br. 22/13 i 27/13) važe do isteka roka na koji su izdata.

Imaocu ovlašćenja iz stava 2 ovog člana, u obrazac dozvole iz Priloga 1 ovog pravilnika upisuje se samo važeće ovlašćenje.

Ovlašćenja pilota paraglajdera stečena na osnovu Pravilnika o uslovima i načinu upotrebe zmaja i paraglajdera ("Službeni list CG", br. 22/13 i 27/13), a kojima je istekao rok važenja, upisaće se u obrazac dozvole propisan ovim pravilnikom ako kandidat dostavi dokaze o ispunjavanju uslova za obnovu roka važenja odgovarajućih ovlašćenja utvrđenih ovim pravilnikom.

Obrazac uvjerenja za stručno osposobljavanje pilota paraglajdera, izdat na osnovu Pravilnika o uslovima i načinu upotrebe zmaja i paraglajdera ("Službeni list CG", br. 22/13 i 27/13), zamijeniće se obrascem ovlašćenja za stručno osposobljavanje koji je dat u Prilogu 2 ovog pravilnika, najkasnije do 31.12.2019. godine.

Prestanak važenja

Član 39

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o uslovima i načinu upotrebe zmaja i paraglajdera ("Službeni listu CG", br. 22/13 i 27/13).

Stupanje na snagu

Član 40

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

IZGLED I SADRŽAJ OBRASCA DOZVOLE PILOTA PARAGLAJDERA

XII Ratings / Ovlaštenja			
	Approval / Ovlaštenje	Date of issue / Datum izdavanja	Valid until / Rok važenja
M	Paraglider with motor / Paragljajder sa motorom	dd/mm/yyyy	dd/mm/yyyy
I	Instructor / Instruktor	dd/mm/yyyy	dd/mm/yyyy
T	Tandem pilot / Pilot paragljajdera sa putnikom	dd/mm/yyyy	dd/mm/yyyy
A	Aerobatic Rating / Akrobatski pilot	dd/mm/yyyy	dd/mm/yyyy
Remarks and restrictions / Napomene i ograničenja			
None.			

Montenegro
Civil Aviation Agency
Crna Gora
Agencija za civilno vazduhoplovstvo

PARAGLIDER PILOT LICENCE
DOZVOLA PILOTA PARAGLAJDERA

*This licence is issued in accordance with
Montenegro Law on Air Transport*

**Ova dozvola je izdata u skladu sa
Zakonom o vazдушnom saobraćaju**

FCL-FRM-141 Pgl

Licence No: ME.NAT.xxxx.PGL

I	State of issue / Država izdavalac MONTENEGRO / CRNA GORA	
III	Licence Number / Broj dozvole ME.NAT.xxxx.PGL	
IV	Last and first Name of holder / Prezime i ime imaoца dozvole	
IVa	Date of birth (dd/mm/yyyy) / Datum rođenja dd/mm/yyyy	
XIV	Place of birth / Mjesto rođenja	
V	Address of holder (street, town, postal code) / Adresa imaoца (ulica, grad, pošt.broj)	
VI	Nationality / Državljanstvo	
VII	Signature of holder / Potpis imaoца	
VIII	Issuing authority / Organ koji izdaje dozvolu Montenegro Civil Aviation Agency / Agencija za civilno vazduhoplovstvo	
X	Date / Datum dd/mm/yyyy	Signature of issuing officer / Potpis ovlaštenog lica
XI	Seal or stamp of issuing competent authority / Pečat štamp nadležnog organa koji izdaje dozvolu	

II	Title of licence, date of initial issue and expiry code / Naziv dozvole, datum inicijalnog izdavanja i kod isteka		
	PgL	dd/mm/yyyy	ME
IX	Validity / Važnost:		
	<i>The privileges of the licence shall be exercised only if the holder has a valid medical certificate for the required privilege. / Privilegije na osnovu dozvole mogu se izvršavati samo ukoliko imalac posjeduje važeće ljekarsko uvjerenje zahtijevano za vrstu dozvole.</i> <i>A document containing a photo shall be carried for the purposes of identification of the licence holder. / Dokument koji sadrži fotografiju mora se nositi u cilju identifikacije imaoца dozvole.</i> <i>This licence shall remain in force for the holder lifetime unless revoked, suspended or varied. / Ova dozvola važi doživotno ukoliko nije povučena, suspendovana ili na drugi način stavljena van snage.</i>		
XII	Radio/telexphone privileges / Pravo korišćenja radio telefonije:		
	<i>The holder of this licence has demonstrated competence to operate R/T equipment on board in aircraft in language:</i> Imalac dozvole pokazao je sposobnost upotrebe R/T opreme instalirane na vazduhoplovu na jeziku:	<i>See Radio telexphone licence No</i> Pogledaj dozvolu za radio telefoniju na broj ME.R/T.xxxx	

Licence No: ME.NAT.xxxx.PGL

IZGLED I SADRŽAJ OBRASCA OVLAŠĆENJA ZA STRUČNO OSPOSABLJAVANJE PILOTA PARAGLAJDERA

Montenegro Civil Aviation Agency
Crna Gora Agencija za civilno vazduhoplovstvo

PARAGLIDER APPROVED TRAINING CERTIFICATE
OVLAŠĆENJE ZA STRUČNO OSPOSABLJAVANJE PILOTA PARAGLAJDERA

Certificate Number / Reference
Broj vjerenja / Napomena **ME.NAT.XXXX**

Pursuant to Law of Air Transport („Official Gazette of Montenegro“ No. 30/12 i 30/17) and subject to the conditions specified below, Montenegro Civil Aviation Agency hereby certifies / Shodno Zakonu o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG“ broj 30/12 i 30/17) i prema dolje navedenim uslovima, Agencija za civilno vazduhoplovstvo izdaje ovlašćenje

NAME

ADDRESS

as a certified training person with the privileges to provide training courses, as listed in the attached training course approval. / kao sertifikovano organizacija za osposobljavanje sa pravima sprovođenja kurseva obuke, kao što je navedeno u odobrenju kurseva obuke iz priloga.

Conditions: / Uslovi

This certificate is limited to the privileges and the scope of providing the training courses, as listed in the attached training course approval. / Ovo ovlašćenje je ograničeno na prava i obim pružanja kurseva obuke, kako je navedeno u odobrenju kurseva obuke iz priloga.

This certificate is valid whilst the approved organisation remains in compliance with applicable regulations. / Ovo ovlašćenje je važeće ako je organizacija za osposobljavanje uskladen sa primjenljivom regulativom.

Subject to compliance with the foregoing conditions, this shall remain valid unless the certificate has been surrendered, superseded, limited, suspended or revoked. / U skladu sa gore pomenutim uslovima, ovo ovlašćenje će ostati važeće osim ukoliko je predato, zamijenjeno, ograničeno, suspendovano ili povučeno.

Date of issue: / Datum izdavanja: **dd/mm/yyyy**

Signed: / Potpis odgovornog lica:

Montenegro Civil Aviation Agency / Crna Gora Agencija za civilno vazduhoplovstvo

PARAGLIDER APPROVED TRAINING CERTIFICATE
OVLAŠĆENJE ZA STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE PILOTA PARAGLAJDERA

TRAINING COURSE APPROVAL
ODOBRENJE KURSEVA OBUKE

Attachment to ATO Certificate Number / Reference
 Prilog uvjerenja broj / Napomena

ME.NAT.XXXX

Name

has obtained the privileges to provide and conduct the following training courses: / je stekla pravo sprovođenja sljedećih kurseva obuke:

Training course /
 Kurs obuke

⁽¹⁾ *As indicated on the qualification certificate / kao što je u uvjerenju kvalifikacije*

This training course approval is valid as long as: / Odobrenje kurseva obuke je važeće dok:

- a) *The certificate has not been surrendered, superseded, limited, suspended or revoked; or / ovlašćenje nije predato, zamijenjeno, ograničeno, suspendovano ili povučeno; i*
- b) *all operations are conducted in compliance with applicable regulations, and, when relevant, with the procedures in the organisation's documentation as required. / se sve operacije sprovode u skladu sa primjenljivom regulativom i kada je odgovarajuće, sa procedurama i dokumentima organizacije.*

Date of issue: / Datum izdavanja: **dd/mm/yyyy**

Signed: / Potpis odgovornog lica:

Montenegro Civil Aviation Agency / Crna Gora Agencija za civilno vazduhoplovstvo